

nedavno otvorena dvorana posvećena umjetničkim djelima sadržajno vezanim uza Zagreb (aktualnost valja uvijek poštovati) ili relativno redovita predavanja o pojedinim izložnim umjetničkim fenomenima. Na dobroće valja graditi dalje. Stoga drugi put očekujemo zanimljivo, a prije svega jasno iskazanu priču o zagrebačkim sabiračima. Oni to zaslužuju.

Primljeno: 30. 11. 1992.

SUMMARY

“Collectors of Zagreb” - Accomplishment or Weakness of Museological Concept

by Žarka Vujić

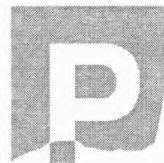
In September 1992, a large exhibition entitled “The Collectors of Zagreb” was opened to the public at the Mimara Museum of Zagreb. The exhibition covered all galleries of this spacious museum. The organizers wished to present to the general public the masterpieces held by some twenty private collections of Zagreb. Most remarkable of these collections were assembled by Josip Kovačić, Božo Biskupić, Veljko Novak, Franjo Kajfež and Josip Depolo, and contain mostly the paintings and sculptures by the 19 and 20 century Croatian artists. The works of the applied arts were also included in the exhibition.

The author of the review points out many weak spots in this ambitious project: the exhibition was not accompanied by a catalogue, the communications were planned so as to hinder the way through the exhibition and disorientate the visitor in the presented material, the galleries were overstuffed with the works of art, and no attempt was made to give the information on the history of the collections or on the persons who assembled them.

CRKVENA UMJETNOST I BAŠTINA NOVOMAROFSKOGA KRAJA

Miroslav Klemm

Gradski muzej Varaždin

oneseni emocijama možemo reći da je izložba Crkvena umjetnost i baština novomarofskoga kraja radena u počast svim povijesnim dobrima našeg naroda koja smo izgubili u ovom ratu i svim divnim ljudima koji su za njihovo očuvanje položili svoje živote, ili izgubili zdravlje. Izložba je održana od 25. rujna do 30. studenoga 1992. godine u Povijesnom odjelu Gradskoga muzeja Varaždin. U stvarnosti joj je namjera da se naši ljudi upoznaju s tim dragocjenim djelima prošlosti i razvije svijest o njihovu postojanju i čuvanju. Na izložbi je prikazano oko 150 različitih predmeta, kipova, slika, zastava, obrednog ruha, pokaznica, kaleža, ciborija, dokumenata i knjiga sakupljenih po jednom jedinom mjerilu, umjetničkoj i povijesnoj vrsnoći koja je prepoznatljiva pri prvom gledanju. Tijekom pripreme izložbe nije bilo novčanih mogućnosti, niti vremena za ozbiljnu provjeru arhivskih dokumenata koji bi mogli otkriti poneku izravniju dataciju, ili atribuciju. Organizator se materijalno istrošio na plaćanje tiskanja kataloga i osiguranja predmeta, a stručnjaci su, radeci svoje redovite poslove u muzejima, potrošili najveći dio vremena na pronalaženje grade i dopremu na izložbu. Stoga u katalogu uz nekoliko tiskarskih grešaka postoji poneki ne posve točni naziv djela, ili datacija.

Grada prikazana na ovoj izložbi je gotovo nepoznata i stručnoj publici, pa je to zanimljivija i pohvale vrijedna namjera organizatora, Matice hrvatske iz Novog Marofa, da se popiše vrijedan crkveni materijal u novomarofskoj općini, te da taj osnovni popis oblikovan u katalogu ove izložbe posluži povjesničarima umjetnosti i arhivistima kao polazište nekim budućim istraživanjima kulturno-povijesnih spomenika toga kraja. Pomno bi trebalo ponovno analizirati sve zbirke predmeta, izvršiti temeljitije istraživanje arhivskih dokumenata koji o njima govore, te iznova ocijeniti njihovu pojedinačnu i skupnu vrijednost.

Pri prvom površnom gledanju čini se da na izložbi nema vrednijih djela i da su mnoga kvalitetnija ostala na svome stalnome mjestu u crkvama. Ipak, promatraju li se pojedinačni radovi, vidjet će se da je naoko rustična skulptura stojećeg Isusa djelo glasovita Hansa Ludwiga Ackermana iz 1631. godine, dio nekadašnjega velikoga glavnog oltara zagrebačke prvostolnice. Iako nema značajnih slikarskih djela, na izložbi je ipak izložena poznata grafika s prikazom remetinečke crkve koju je polovicom 18. stoljeća radio Johann Veit Kauperz, znani gradački umjetnik. Među obrednim predmetima je nekoliko veoma vrijednih pokaznica i kaleža, a pacifikal iz Bisaga, nepoznatog majstora iz 17. stoljeća, pravi je raritet i izvanredno umjetničko djelo. Neke od izloženih knjiga su prave poslastice za bibliofile i poznavaoce nabožne kajkavske književnosti. Naslovi poput Cvjet sveteh Hilariona Gasparottia, Poszel apostolski Ivana Muliha, ili Medicina Ruralis iliti vrachtva lanadyszka od Ivana Krstitelja Lalangua dovoljno govore o izloženim knjigama. Sudbina izloženih djela ovisit će nadalje o stečenoj svijesti da su ona toliko vrijedna da se moraju na najbolji način osigurati za budućnost. To će prije svega biti prepušteno župnicima i crkvenim vlastima, te Ministarstvu prosvjete i kulture, koje bi o nekim predmetima preko Republičkog zavoda za zaštitu spomenika i Restauratorskog zavoda Hrvatske trebalo povesti posebnu brigu. To se odnosi prije svega na

SUMMARY

Ecclesiastical Art and Heritage of Novi Marof Region

by Miroslav Klemm

The exhibition entitled "The Ecclesiastical Art and Heritage of Novi Marof Region" is composed of 150 pieces: paintings, statues, vestments, documents, and books. The exhibition is a part of the effort of its organizer, Matica Hrvatska, to document and present the ecclesiastical heritage of the Novi Marof Region, which has been almost unknown even to the expert public.

*Pacifikal, pozlačeno srebro, 17. stoljeće iz crkve sv. Marije Magdalene u Bisogu, sa izložbe Crkvena umjetnost i baština Novomarofskog kraja
Fototeka Gradskog muzeja Varaždin*

zaštitu i obnovu Ackermanove skulpture i kipa Marije s Isusom iz crkve u Svibovcu. Nakon obnove ta bi djela u dogovoru s crkvenim vlastima trebalo postaviti na za njih odgovarajuća mjesta.

Organizatori nisu imali osobite ambicije da svoju izložbu postave uzorom nekim drugim općinama diljem Hrvatske, ali bi njihov pokušaj mogao potaknuti župnike i kulturne radnike u drugim sredinama da i sami pokušaju skupiti, popisati i prikazati crkvenu baštinu svoga kraja i oteti je zaboravu. Svojim su primjerom pokazali da su i skromnim novčanim svotama i dobrom voljom moguće i veće akcije od lokalnih izložaba slikara amatera ili folklornih društava u sredinama poput Novog Marofa i njegove okolice. Uspiju li u budućnosti uz pomoć šire zajednice omogućiti daljnje stručno istraživanje i publiciranje izložene građe, bit će ova izložba dobar početak.

Primljeno: 20. 10. 1992.